వేసవి సెలవు లిచ్చారు.

కవిత ఆ రెండు నెలలు అన్నయ్య విజయకుమార్, వదిన అరుణలతో గడపటానికి హైదరాబాద్ వెళ్ళింది.

కోస్తా జిల్లాలలో గడిపిన జీవితానికి భిన్నంగా ఉంది హైదరాబాద్ జీవితం. నాలుగైదు రోజులకని ఎప్పుడో హైదరాబాద్ రావటం, పోవటమే కాని పట్టుమని పది రోజు లుండి తీరికగా నాలుగు స్థలాలు చూచి ఎరగదు. ఈ రెండు నెలలు అవిరామంగా గడపా లన్న తీర్మానంతో వచ్చింది. అరుణ గుంటూరు కాలేజీలో తనకు సీనియర్. బాగా పరిచయ ముంది. అందువల్ల అరుణతో సరదాగా గడపవచ్చునికూడా ఆశించింది. విజయ్ కవిత కన్నా ఏడేళ్ళు పెద్ద. ప్రైవేట్ కంపెనీలో అకౌంటెంట్‌గా పని చేస్తున్నాడు.

వారం రోజులు గడిచి పోయాయి. ఒక్కొక్క స్థలమే చూడటం మొదలుపెట్టారు. ఆ వేళ ఆదివారం. గండిపేటకు ప్లాన్ వేసి టిఫిన్ బాస్కెట్ సర్దుకున్నారు. అక్కడ చేరేసరికి తొమ్మిది గంటలయింది. ప్రకృతి రామణీయకతను తిలకిస్తూ, కుచ్చిళ్ళు పైకి పట్టుకుని నీటిలో కాళ్ళు విడిచి కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. ఎందరో పిక్‌నిక్‌కి వచ్చి ఫోటోలు తీసుకుంటున్నారు. ఒకతను వారికి పక్కగా వచ్చి ఫోటోలు క్లిక్ చేస్తున్నాడు. ఆ వ్యక్తిని చూచి అరుణ మెల్లగా పిలిచింది. "గోపీ, నువ్వేనా?" ఆ వ్యక్తి కెమెరా మూసి అటు, ఇటు చూచాడు. అరుణను గుర్తించి, "హల్లో, అరుణ్" అంటూ పెద్ద పెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ సమీపించాడు.

అతణ్ణి పరిశీలిస్తున్న అరుణ ముఖం ప్రఫుల్లమైంది.

ఆమెను సమీపించి, "ఆఁ... నిన్ను చూచి మూడేళ్ళయింది. ఎలా ఉన్నావు?" అడిగాడు.

"బాగున్నాను. వీరు మా వారు— విజయకుమార్. మా ఆడబడుచు కవిత. ఈ ఊరి కొచ్చి ఆరు మాసా లవుతూంది. నీ గురించి చెప్పు" అంది.

పరిచయం చేస్తుంటే నమస్కారా లయ్యాయి.

"ఎమ్. ఎస్‌సి. అయ్యాక ఇక్కడే ప్రైవేట్ కంపెనీలో ఛీఫ్ కెమిస్ట్‌గా అపాయింట్ అయ్యాను. ఏడాది నించి ఉంటున్నాను."

"పెళ్ళి అయిందిగా" అంది హుషారుగా.

"ఆమె ఏదీ?"

"ఓ... అయింది... కాని..." అంటూ తటపటాయించాడు.

ఆ "కాని" అన్న రెండక్షరాల మహిమ ఏమిటో కాని, అక్కడ కూర్చున్న ఆ ముగ్గురుకూడా చెవులు రిక్కించారు.

అరుణ ముఖంలో అసాధ్యమైన చీకటి తెర తారట్లాడటం విజయ్ గ్రహించాడు. అతడి కుతూహలం అధిక మయింది.

"ఇట్స్ ఎ బాడ్ డ్రీమ్..." అంటూ ఓ రాయి నీటిలో వేశాడు. అది బుడుంగున మునుగుతూంటే చూచి, "అలా వెనుకోడా వెళ్ళి అదె వెరుపులో బుడుంగున మునిగిపోయాను." అన్నాడు.

"ఐయామ్ సారీ" అంది.

కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా దొర్లి పోయాయి. అలాంటి నిశ్శబ్దం ఆరోగ్యకరం కాదని గోపీ విజయ్‌ని పలకరించి ఏవేవో విషయాలు మాట్లాడడం మొదలు పెట్టాడు. హైదరాబాదు సిటీని గూర్చి అవిరామంగా ఏదో వాగాడు.

"ఇది నా అడ్రెస్. ఒక రోజు మా ఇంటికి రండి. ఫోన్ చేస్తే ఇంట్లో ఉంటాను. ఇది నా ఫోన్ నంబర్... అరుణ్, మీ ఇంటికి రాసినప్పుడు నా నమస్కారా లందజెయ్యి. మూరెడుముక్కు గోపీని చూచానని రాయి. అన్నట్లు ఈ పదజాలం మీ కర్థం కాదు. అరుణ అన్నీ విశదీకరిస్తుంది. వస్తాను."

గోపీ వెళ్ళిపోయాడు.

అరుణ నిట్టూర్చడం అన్నాచెల్లెళ్ళిద్దరు గమనించారు. అరుణ తల తిప్పి గోపీని చూడలేదు. కాని, కవిత గమనించింది. గోపీ వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ వెళ్ళాడు.

గోపీ వెళ్ళిపోయినా అతడి నీడ అక్కడే తారట్లాడుతున్నట్లుగా ఉంది. గోపీ సన్నగా, పొడవుగా ఉన్నాడు. గద్దముక్కులా కాస్త వంగిన ముక్కు చాలా పొడవుగా ఉండి మూరెడు ముక్కు అన్న పేరు సార్థకం చేసింది. వంకీలు తిరిగిన ఒత్తైన జుత్తు నుదురు మీదుగా దువ్వుకున్నాడు. చామనచాయలో కాస్త మెరుగైన రంగుతో అత్యంతాకర్షణీయమైన విగ్రహ మతడిది. ఆ ముఖంలో ముక్కు ఎంత ప్రధానంగా కానవస్తుందో, అంతకన్నా ఎక్కువగా అతడి విశాల నేత్రాలు ఆకట్టుకుంటాయి.

ఎన్నాళ్ళకో కలిసిన స్నేహితురాలితో ఎన్నో విషయాలు ముచ్చటించటానికి బదులు అలా మధ్యలో విరిచినట్లు లేచిపోవటం విజయ్‌కి నచ్చలేదు. అతడు వెళ్ళిన తరవాత అరుణ అన్యమనస్కంగా కూర్చోవడం అంతకన్నా నచ్చలేదు. ఎంతో హుషారుగా, సంతోషంగా గడవవలసిన సమయంలో విజయ్ హృదయం ఏవేవో అసందర్భమైన ఆలోచనలతో బరువెక్కింది.

"వదినా, అలా తిరిగొద్దామా?" కవిత లేచి, అలా అంటూనే అరుణ చెయ్యి పట్టుకుని లాగింది.

అరుణ లేచింది. కొంత సేపు అందరికీ, ముఖ్యంగా విజయ్‌కి దూరంగా ఉండాలని ఆశించింది.

ఇద్దరు కాసేపు తిరిగారు. హేండ్‌బాగ్ లోంచి వేరుసెనక్కాయల పొట్లం బయటికి తీసింది కవిత.

ఒక్కో పప్పు నోట్లో వేసుకుంటూ పరధ్యానంగా చూస్తూంది అరుణ. 'ఏది నకు ఏవో జ్ఞాపకాలు. వాటి ఒరవడిలో అశాంతితో ఉంది. 'నేను సాయం చెయ్యలేనా?' అనుకుంది కవిత. కాని, ధైర్యం చేసి అడగలేక పోయింది.

మధ్యాహ్నం వరకు అటు, ఇటు తిరిగి విజయ్‌ని సమీపించారు.

కవిత ఏదో వాగుతూనే ఉంది. అరుణ మౌనంగా లేదు. ఏదో మాట్లాడుతూనే ఉంది. విజయ్ ఒక్కడే మాట్లాడటం లేదు. లంచ్ ముగించి కిళ్ళీలు వేసుకున్నారు.

చిన్న టవల్ పరిచి వర్డ్ బిల్డింగ్ ఆట "స్క్రాబిల్" ను సర్దింది అరుణ.

"మీ రిద్దరు ఆడండి. నేను చూస్తాను." విజయ్ తప్పుకో జూచాడు. కాని, కవిత ఒప్పుకో లేదు.

అన్ని టోకెన్స్ అయిపోయి, బోర్డ్ మీద పదజాలం పూర్తయ్యేసరికి నాలుగు గంటలయింది.

కవిత ఫస్ట్ వచ్చింది. అరుణ సెకండ్.

ఫ్లాస్క్ లోని కాఫీ తాగి పళ్ళు, బిస్కట్లు తిని తిరుగు ప్రయాణ మయ్యారు.

ఇల్లు చేరిన తరవాత అరుణ దిన చర్యలో మునిగిపోయింది. ఆమెలో ఏ మార్పు లేకపోవటం చూసి కవిత చాలా ఆశ్చర్యపోయింది.

వారం రోజాలు గడిచి పోయాయి.

గోపీ ఇంటికి వెళదామని అరుణ అడుగుతుందేమో నని విజయ్ ఎదురు చూచాడు. కాని, అరుణ అడగలేదు. అతడి అనుమానం అధిక మయింది! రెండవ వారంలో గోపీ విజయ్ ఆఫీసుకు ఫోన్ చేశాడు. ఆ ఆదివారం తప్పక రమ్మని, ఆ రాత్రి తన ఇంట్లో భోజనం చేసి వెళ్ళవలసినదిగా కోరాడు. విజయ్‌కి ఒప్పుకో క తప్పలేదు. ఆ విషయం చెప్పగా అరుణ అంత ఉత్సాహం కనపరచ లేదు. "ఎందుకు? బ్రహ్మచారిలా ఒంటరిగా ఉన్నాడు. మన కందరికీ భోజనం

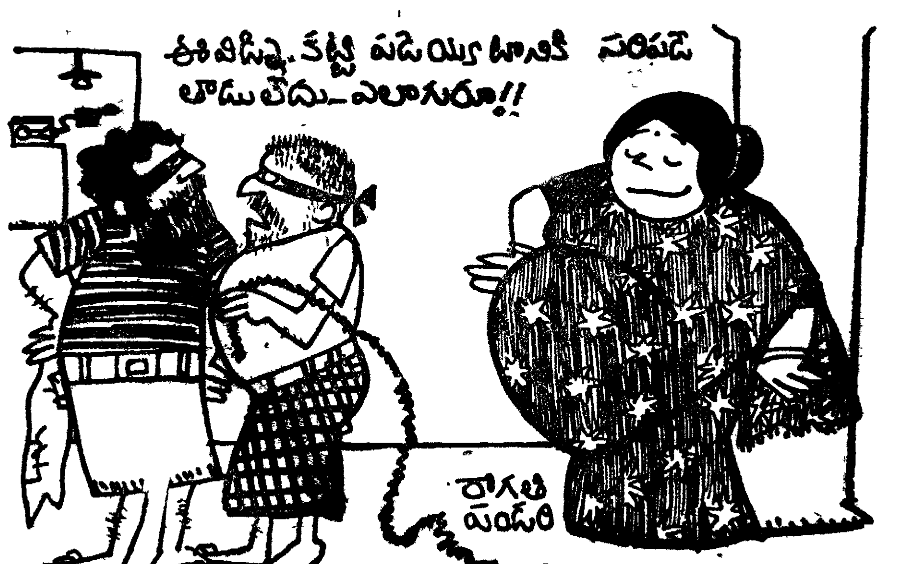

ఏర్పాట్లు చేయటం ఇబ్బంది కాదా. . ." అంటూ [illegible].

"తాత [illegible] వేశాడు ఫోన్‌లో [illegible] పోయాను."

[illegible] కాదు. అరుణను గోపీ [illegible] ప్రవర్తన గమనించాడు. [illegible] చనువు గోపీ, [illegible] చనువు [illegible] వారి [illegible] అనుకున్నాడు.

"పోనీ [illegible]"

"ఎలా [illegible]? గోపీ [illegible] వేశాడు— మొదట [illegible]."

"[illegible]" [illegible] అరుణ [illegible]

[illegible] అరుణ [illegible] గోపీ [illegible] గంట అయింది. ఆ ఇంట్లో అతడు ఒంటరిగా లేడు. దాదాపు ఏళ్లై సంవత్సరాల స్త్రీ ఉందిక్కడ. ఆమెను పిన్ని అంటున్నాడు. అది పేర్వార కోసం అని అందరికీ తెలును. పరిచయం చేస్తూ "మా పిన్ని" అప్పప్పటికీ ఆమె స్థానం ఆ ఇంట్లో ఏమిటో వారి కర్థమయింది.

"బాబుగారూ" అంటూ ఆమె అన్నీ అమర్చుతూంది.

"నీకు ఇబ్బంది అవుతుందని భోజనానికెందుకు ఒప్పుకున్నారని కోప్పడ్డాను." అరుణ అంది.

"నా కేం ఇబ్బంది! నేను వండను. [illegible] శాస్త్రంలో ఉన్నా అని నీకు [illegible]తం భోజనపు ఏర్పాట్లు [illegible] వేళ 'అసలు నిన్ను [illegible] అందుకే ఇలా [illegible]

[illegible]

కాసేపు ఆడీ, ఇదీ మాట్లాడుకున్నారు విజయ్, గోపీలు. ఆ తరవాత పేక కలిపారు.

ఒక్క ఆట ఆడిన తరవాత కవితకు ఆడాలనిపించ లేదు. బుక్ షెల్ఫ్‌లో ఉన్న పుస్తకాలు చూడాలనిపించి లేచింది. మిగతా ముగ్గురు ముందువైపు ఉన్న చిన్న తోటలో కూర్చున్నారు.

అరుణ అడిగింది: "సుందర్ ఎక్కడున్నాడో తెలుసా?"

"వాడు ఫారిన్ వెళ్ళాడు. ఏం వెధవ పని చేశాడు! వాళ్ళు ఫేర్ ఇచ్చి పంపారు. లక్షాధికారి పుత్రుడు. ఢిల్లీలో వ్యాపారం చేస్తున్నాడు. తెలుసా? అనూను పెళ్ళి చేసుకున్నాడు."

"అనూనే?" అరుణ ఆశ్చర్యపడింది.

"వాడి క్కావలసింది అందమైన భార్య. అఫ్‌కోర్స్, హి లవ్స్ హర్ వెరీ మచ్."

-కోమలాదేవి

అరుణ నవ్వింది. "సుందర్ ఒకర్ని అసలు లవ్ చేయగలడా అని ... పాపం, అను ఎలా పడిపోయింది!"

"పురుషుడు పన్నిన వలలో స్త్రీ చిక్కుకోవటం సులభం. అనూలాంటిదాన్ని చిక్కించుకొన్నా డంటే ఆతడి ప్రతిభను, చాకచక్యాన్ని మెచ్చుకోవలసిందే!"

"ఔను. నమ్మలేకుండా ఉన్నాను. ఎంత ఆత్మాభిమానం, పౌరుషం, ధైర్యం అనూకు. పోనీ, వారు సంతోషంగా, సుఖంగా ఉన్నారు కదా? అంతే చాలు."

విజయ్ మౌనంగా ఉండలేకపోయాడు.

"ఎందుకు? ఈ అనూ అనే ఆమె ఆ సుందర్‌ను పెళ్ళాడటంలో ఆశ్చర్యాన్నెందుకు కనపరుచుతున్నావు, అరుణా?"

"ఎందుకంటే, అనూ ఒక ఆదర్శ యువతి, డబ్బూ, అందం అంటే

ఉండవ్చుగాని గుణం కూడా అందుకు తోడయిందంటే ఆమె వ్యక్తిత్వం ఎటువంటిదో ఊహించవచ్చు. ఈ సుందర్ పెద్ద్రలతోటలు వెతుక్కుంటూ పోయే వంపన్నడు. వీరిద్దరికి జోడు కుదరదని ఆ రోజుల్లో అనుకునేవాళ్ళం."

"పెద్దవాళ్ళు కుదిర్చి చేశారేమో!"

"అయి ఉండవ్చు." గోపి పొడి పొడిగా అన్నాడు.

కాసేపు వాళ్ళ స్నేహితులను గూర్చి, బంధువులను గూర్చి ముచ్చటించు కున్నారు.

దాదాపు ప్రతి ఒక్కరూ పెళ్ళయి, లైఫ్‌లో సెటిల్ అయి లక్షణంగానే కాపురాలు చేసుకుంటున్నారు.

గోపి చటుక్కున అన్నాడు: "మన వాళ్ళంతా సంతోషంగా ఉన్నారు. ఒక్క నేనే సుఖ సంతోషాలకు దూరంగా ఉండి పోయాను."

"అలా ఎందు కనుకుంటున్నావు? మీ ఆవిడను తెచ్చుకోలేవా??"

"ఊహూఁ... అదొక పెద్ద కథ ..."

అరుణ మరి పొడిగించలేదు. కాని, ఆమె ముఖంలో మారిన రంగుల్ని గమ నించిన విజయ్ ఏదో పసికట్టగలిగాడు. రాత్రి భోజనాలుచేసి ఇంటికి వచ్చారు. పదిగంట లయింది. పడక మీద కదల కుండా పడుకుని దీర్ఘ నిద్ర అభినయి స్తున్న విజయ్, నిద్ర రాక అశాంతితో పొర్లుతున్న అరుణను గమనిస్తూ లోలోపల క్రోధాన్ని అణుకున్నాడు. వారి మాటల్ని పునరావృత్తం చేసుకున్నాడు. భర్త ఎదుట మరొక పురుషుడు మాట్లా డిన తీరులో తప్పేమీ కనిపించలేదు. కాని, విజయ్‌కి ఎన్నో విషయాలు విష పూరితంగా కనుపించాయి.

అనుమానం రాకూడదు.

వచ్చిందంటే అది మనిషిని దహించి వేస్తుంది.

మరి రెండుసార్లు అరుణ, గోపీలు కలుసుకున్నారు. ఏకాంతంగా కాదు— విజయ్ ఇంట్లోనే. మునుపటికన్నా గోపి హుషారుగా కనిపించాడు. అది అరుణను చూచి మాట్లాడటం వల్లనే అని విజయ్ గ్రహించాడు. అరుణకూడా చాలా ఆనందంగా ఉంది. రాను రాను విజయ్‌కి, అరుణకు గల మధ్య దూరం పెరుగుతూ వచ్చింది. దానికి కారకుడు విజయ్ అని ఎవరేనా అంటే ఒప్పుకోడు. ముభావంగా సమాధానాలు చెప్పటం చూచి అరుణ ఆశ్చర్య పోయింది.

తనను ప్రాణాధికంగా ప్రేమించే విజయ్ ఇలా మారిపోవటం ఆమె సహించ లేక పోయింది. ఒకటి, రెండు సార్లు "ఎందు కలా ఉన్నారు?" అని అడిగింది.

రేడియో సౌండ్ తగ్గించమని స్పష్టంగా చెప్పాలి సార్! మరి నాకేం తెల్సు! మీరు 'తగ్గించు - తగ్గించు' అంటూంటే తగ్గించాను - జుట్టు

"ఏం లేదు. ఎలా ఉన్నాను?" పొడి పొడిగా సమాధానం చెప్పే భర్తకేసి ఆశ్చర్యంగా చూస్తూండి పోయింది.

అన్నా వదినల మధ్య ఏదో అయిందని గ్రహించటానికి కవితకు ఒక్క రోజు పట్టలేదు.

ఆ రోజు విజయ్‌ని ఆఫీసుకి పంపించి కవిత అరుణతో అంది:

"అన్నయ్య నిన్ను అత్యధికంగా ప్రేమిస్తున్నాడన్న సత్యం గ్రహించాను."

"ఔను. అందుకే అనాయుకు చోటిచ్చారు." అరుణ నిట్టూర్చింది.

"అరుణా" అంటూ దగ్గరగా కూర్చుని మీద చెయ్యి వేసింది. "మనం స్నేహితులం కదా — ఒక్క మాట అడుగుతాను. నిజం చెప్పు. గోపీని ఒక ప్పుడు ప్రేమించావా?"

"ఔనని అనలేను — కాదని అన లేను." ఆమె ఆగింది.

"చెప్పు ... వింటాను."

అరుణ లేచి గ్లాసుడు మంచి నీళ్ళు తాగింది.

"నా కెంతో బాధగా ఉంది. . . ఎందుకంటే, చదువు, సంస్కారం ఉన్న మీ అన్నయ్య, చదువుకున్న అక్కా, చెల్లెళ్ళు కల మీ అన్నయ్యకూడా మామూలు మనిషి అని."

"గోపీని గూర్చి అంతా అన్నయ్యకు చెప్పావా?"

"లేదు."

"ఎందుకని?"

"చెప్పటాని కేం లేదు కనక."

కవిత విస్తుపోయి చూస్తూంది.

"పెళ్ళికి ముందర నాకు ఐదేళ్ళప్పటి నించి ఇరవై ఒక్క సంవత్సరం వరకు, అంటే పదహారు సంవత్సరాల జీవితంలో నేను ఎవరెవరితో స్నేహం చేసింది, ఎలా ప్రవర్తించింది డైరీ చూసుకుని మీ అన్నయ్యకు చెప్పుకుంటావా? నా ప్రవర్త నలో తప్పు లేనప్పుడు నే నేం చెప్ప నవసరం లేదు. పెళ్ళికి ముందర కడుపు పోగొట్టుకోవటమో, ఒకరి చేతిలో మోస పోయి స్త్రీ సంపదను పోగొట్టుకోవ టమో జరిగి ఉంటే వాటిని గురించి పూర్వమే చెప్పి ఉండేదాన్ని. అంటే, పెళ్ళికి ముందర, మీ అన్నయ్యకు ఇరవై సంవత్సరాల్లో ఏమేమి చేసింది, ఎవరెవరితో అంటే లేడీ ఫ్రెండ్స్‌తో ఎలా . . . అడుగుతామా? పెళ్ళ య్యాక భర్తగా తన బాధ్యత ఏమిటో అది నెరవేర్చి నన్ను ప్రేమగా చూస్తే చాలు."

"అన్నయ్యని అనుమానం పీడి స్తూంది. అతడికి విముక్తి కలిగించే శక్తి నీలో ఉంది కదా! చెప్పకూడదా? మనం తప్పు చెయ్యనప్పుడు ఒకరికి భయపడ వలసిన పనేముంది?"

"అంటే, మనం అన్నీ విశదపరిచి మాలో తప్పేం లేదని నిరూపించు కోవాలన్నమాట!"

"అంతే మరి. లేకపోతే చూస్తున్నా వుగా అన్నయ్య ధోరణి. నాకే ఆదోలా ఉంది. నీ మనస్సెంత బాధ పడుతూందో నే మాహించగలను."

"మొదట మీ అన్నయ్య అడిగితే బాగుంటుంది. నాకుగా నేను ప్రారంభించి ఏదో నమ్మించుకున్నట్లు మాట్లాడ టం నా కిష్టం లేదు. కవితా. . . నీకు ఎందరో స్నేహితులున్నారు. మీ అన్నయ్య స్నేహితులతో ఎంతో చనువుగా ప్రవర్తి స్తావు. నవ్వుతూ మాట్లాడతావు. పేక, చెరమ్స్ ఆడతావు. అంత మాత్రానికి అను మానిస్తారా?"

"ఛా, వాళ్ళంతా నాకు అన్నయ్య ల్లాంటి వారే సుమా!"

కవిత కాసేపు ఆలోచించింది. నొసలు ముడిపడింది. గుండె మీద రెండు చేతులు వేసుకుని, "బాబోయ్!" అంది ఏదో అర్థం చేసుకున్నట్లు.

"నాన్న ప్రైవేట్ డాక్టర్‌గా తెనాలిలో స్థిరపడి పోయాడు. వారిది చాలా పెద్ద కాంపౌండ్. ఆస్తి పంపకా లలో ఆ కాంపౌండ్‌లో కొంత భాగం అమ్మేశారు. దాన్ని ఒక ప్లీడర్, ఒక మేజిస్ట్రేట్, ఓ ధనవంతుల అల్లుడు కొనుక్కున్నారు. ఇళ్ళు కట్టుకుని స్థిరపడి పోయారు. ఆ నాలుగిళ్ళ వారు ఎంతో స్నేహంగా ఉండేవారు. ఆ ధనవంతుల అల్లుడు వ్యాపారం మొదలు పెట్టి బాగా ఆర్జించారు. మిగతా మూడు కుటుంబాలు మధ్యస్థంగా ఉన్నారు. లేమితో అలమ టించ లేదు. సంపదలతో తులతూగ లేదు. ఆ కుటుంబాలలో పిల్లలుకూడా ఆడేటప్పుడు ఆడుకుని, పోట్లాడే టప్పుడు పోట్లాడుకుని, ఎవరితో నైనా పోటీకి వెళ్ళేటప్పుడు జట్టుగా వెళ్ళి చాలా కలివిడిగా ఉండేవారు. మే మంతా నలుగురం, మేజిస్ట్రేట్‌కి ఆరుగురు, లాయర్‌కి అయిదుగురు, ఆ వ్యాపారికి ఇద్దరు—ఒక కొడుకు, ఒక కూతురు. కొడుకు గోపాల్. అంతా గోపీ అనేవారు. కూతురు మాధురి. పొడవాటి ముక్కు ఉందని అమ్మ "మూడు ముక్కు గోపీ" అనేది. నాకు తెలిసినప్పటి

నించి గోపీని చూస్తూనే ఉన్నాను. గోపీ మా రెండో అన్నయ్య ప్రాణస్నేహితుడు. ఆట పాటల వయసు దాటి నేను ఇంటర్ సీనియర్ చదివే రోజుల్లో తెలుసుకున్నాను, గోపీకి నేనంటే ఇష్టమని. . . అలా చెప్పాడు. గోపీ వాళ్ళ పెద తల్లి గోపీ [illegible] వచ్చింది. నన్ను చూసింది. [illegible] ఇద్దరక్కయ్యల పెళ్ళి[illegible] మామూలుగా ఉండడం [illegible] ఆర్థికంగా చితికి పోయారు. ఇల్లు గడపటం వరకు, [illegible] బానే ఉంది కాని పెళ్ళి [illegible] వరికి ఏదో అమ్మటమో, [illegible] పెట్టటమో తప్పదన్న [illegible]లో ఉన్నారు. ఆ సమయంలో ఆ పెత్తల్లి వచ్చారు. నన్ను చూసి వెంటనే కోడలుగా చేసుకోవాలని మా నాన్నగారితో మాట్లాడారు. అబ్బాయిని పిలిపించారు. ఆ వెంటనే తాంబూలాలు పుచ్చుకోవాలనుకున్నారు. కాని, ఎందుకో మరునాటి రోజుకు వాయిదా వేశారు. మరునాటి రోజు తెల్లవారి బస్సులో అన్నయ్య, గోపీ హైదరాబాద్ నించి దిగారు. టిఫిన్ కాఫీలటికి అన్నయ్యకు నాన్నగారు అన్ని విషయాలు చెప్పారు. కలవారి ఇంటి కోడలిని కాబోతున్నానని, అబ్బాయి బి. ఎ. చదువుతూ ఆపుచేసి తండ్రికి వ్యాపారంలో సాయం చేస్తున్నాడని చెప్పారు. అలా మాట్లాడుకుంటూ ఉన్నాము. గోపీ పరుగున వచ్చాడు. ముఖమంతా వడలిపోయిన [illegible] కళావిహీనంగా ఉంది. నాన్నగారి దగ్గిర బాగా చనువు. ఎదురుగా కూర్చుని ఒక్క మాట చెప్పాడు. "అన్నయ్యకి వ్యాధోసం. అందుకే ఇంత దూరం వచ్చారు. పెళ్ళి చేసి కోడల్ని తెచ్చుకుని ఆ ముచ్చట జరిపించి ఆనందించాలని మా పెద్దమ్మ, పెదనాన్నగారి కుంది. అల్లా వెళ్లేదగ్గి చెప్పాను. "అలా తప్పి పోయింది. నేనెంతో బాధ పడ్డాను". నీకు దక్కలేదని దిగులు పడ్డావా, గోపీ" అని ముఖాన అడిగేశాను. ఎంతో బాధ పడ్డాడు.

గోపీ ఇంట్లో నన్ను కోడలుగా తెచ్చుకోవటం ఎవరికి ఇష్టం లేదు. అందేకాదు, చిన్నప్పటి నించి చూస్తున్న గోపీలో నా కేం ప్రత్యేకత కనిపించలేదు. మరో అన్నయ్యలా కనిపించే వాడు. నేను 'ఊ' అని ఉంటే ఏమయ్యేదో కాని, నేను సుముఖంగా లేనని ఊరకున్నాడు. నేను మళ్ళీ కాలేజీకి వెళ్ళిపోయాను. బి. ఎ. సీనియర్‌లో ఉండగా అతడు చనిపోయి నట్లు అన్న రాశాడు. ఎందుకో భయంతో గుండెలు అదిరి [illegible]. 'అతన్ని పెళ్ళాడి ఉంటే ఇంతటితో నాకు అన్నీ

తారుణ్యం చిత్రం— వేణు (గెడ్డివల్లి)

అయిపోయి ఉండేవి. ప్రభూ, రక్షించావు! అని అనుకుని ఆ తరవాత గోపీకి మనసు లోనే కృతజ్ఞతలు తెలుపుకున్నాను. నాన్నగారి ఆరోగ్యం దెబ్బ తిన్నది. హై బి. పి. తో సరిగా పని చేయలేక పోయే వారు. బి. ఎ. పూర్తి చేసి ఒక సంవత్సరం ఇంట్లో కూర్చున్నాను. ఆ తరవాత టైప్ నేర్చుకున్నాను. ఇంతలో మా అన్నయ్యతో పెళ్ళి కుదిరింది. కట్న కానుకలు, పెళ్ళి ఖర్చులు అంతా కలిసి పది వేలు దాటింది. ఎంత పొదుపు చేద్దామన్నా వీలైంది కాదు. మా నాన్నగారు చూస్తూ ఇల్లు తాకట్టు పెట్టక పోయారు. ఎందుకంటే, తిన్నగా ఒట్టిదే అని తెలుసు. అన్నయ్యకు ఏదో కొంత వెయ్యగలరే కాని, నేను లేను. అలాంటి సమయంలో గోపీ ఆదుకున్నాడు."

ఆత చెప్పవలసింది ఏమీ లేదన్నట్లు అరుణ మౌనం దాల్చింది. ఆమె ఒళ్ళు చెమర్చాయి. దీర్ఘంగా ఊపిరించింది. "నన్ను ఒక ధనికుడైన వ్యాధోగి నించి తప్పించగలిగాడు. తను ఒక రోగిని పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. అది ఒరవి అంటే. ఆమెకు క్యాన్సర్ గ్లాండ్స్ ఉన్నాయి. బొంబాయిలో ట్రీట్‌మెంట్ తీసుకుంటుందట. అందుకే ఇక్కడ లేదు. అతణ్ణి చూడగానే ఎన్నో జ్ఞాపకాలు—నా కిత ఆరంగ [illegible] దాయిపెట్టిన [illegible] దన్న సంతోషం, తృప్తి, అతడి జీవితం మరి కొంతకు దూరమైంది కదా అన్న భావన నన్ను కుంగ దీస్తుంది."

కవిత శ్రద్ధగా విన్నది.

"అతడి డబ్బు మేము తీసుకున్నా మన్నమాట. . ."

"అలా అనకు. మేము మీ కిచ్చాము. గోపీ ఎవరో కాదు. నాకు సోదరతుల్యుడురి బహుశః అన్నయ్యలు పదీ పరకా పంపుతూ మెల్లగా బెల్ల గొడుతూ ఉంచవచ్చు."

పేలవంగా నవ్వింది.

ఆ గాథ విని కవిత చలించి పోయింది. స్నేహితు అంటే ఆలా ఉండాలి! ఇటు వంటి అపూర్వ బాంధవ్యాన్ని అన్నయ్య ఎంత తుచ్ఛంగా తలిచాడు. అతడుకూడా అందరి లాంటి మామూలు మనిషి. అయితే, ఈ చదువు, సంస్కారం, అతడి స్నేహితుల ప్రభావం అతణ్ణి ఒక ఉన్నత స్థితికి తీసుకుపోలేక పోయాయా? అతడికి, మిగతా వారికి వ్యత్యాసమేముంది? ఆమె హృదయం ఆక్రోశించింది.

ఈ మధ్య అరుణ ఆరోగ్యంకూడా సరిగా లేదు. కవితను తీసుకుని డాక్టర్ దగ్గిరికి వెళ్ళిన అరుణ ఆనందం క్షణికమే అయింది. ఈ ఆనందాన్ని మనసుకుని తనను ఆరోగ్యంగా ఉంచటం వరకు తీసు[illegible] [illegible] అరు అరుణను [illegible]ష్మరాలిని చేసింది.

కవిత మౌనం దాల్చింది. రిక్షాలో ఒక్క మాట మాట్లాడ లేదు.

ఇల్లు చేరగానే విజయ్ కనిపించాడు.

ఎక్కడికి వెళ్ళారని అడగ లేదు. కవిత చెప్పదలుచుకో లేదు. ఇటువంటి కబురు భార్య భర్తతో చెప్పాలి!

కాఫీ, కాస్త చాచా తెచ్చి పెట్టింది అరుణ.

మౌనంగా అందుకుని తాగి, తిని అలా బయటికి వెళ్ళిపోతున్న విజయ్‌ని చూస్తూ కవిత క్రోధోద్దీపిత అయింది. అరుణ కళ్ళలో కన్నీరు మళ్ళు తిరిగింది.

"ఈ వాతావరణం ఇలా సాగిందంటే నీకు పిచ్చెక్కుతుంది—" కవిత ఉద్రిక్త అయింది.

"ఔను. . . కాని మనకుగా మనం సంభాషణను ప్రారంభించకూడదు. అది జ్ఞాపకం పెట్టుకో."

ఆఫీసు నించి బయటికి వచ్చిన విజయ్ గోపీని చూసి విస్తుపోయాడు. ముఖంలో మారిన రంగుల్ని అతడికి కనబడ నియ్యకుండా రుమాలుతో ముఖం తుడుచుకున్నాడు.

"మీ కోసమే చూస్తున్నాను. మీతో ఒక ముఖ్యమైన విషయం మాట్లాడాలి. అలా వెళదాం రండి." అంటూనే స్కూటర్ స్టార్ట్ చేశాడు. "వెళదాం వస్తారా?" అని అడగలేదు. "రండి" అనటం విజయ్‌కి కష్టంగా తోచింది.

"పదండి" అంటూ వెనక సర్దుకుని కూర్చున్నాడు.

కాస్త దూరం వెళ్ళి ఒక హోటల్ దగ్గిర ఆపాడు. "కాఫీ టైమ్ కదా. అది పడితేనే బండి నడుస్తుంది. రండి" అని లోపలికి దారి తీసి ఫామిలీ రూమ్‌లోకి నడిచాడు. 'అక్కడి కెందుకో!' అనుకుంటూ వెంట వెళ్ళాడు విజయ్.

కాఫీ, వడ, బాదం హల్వా ఆర్డర్ చేసి వెయిటర్ వెళ్ళగానే విజయ్ కేసి సూటిగా చూశాడు.

"మీకు ఆశ్చర్యంగా ఉన్నట్లుంది. ఇలా తీసుకు వస్తే. రెండు రోజులుగా వాలో నేను లేను. తీక్షణంగా ఆలోచించి మీతో ఏకాంతంగా మాట్లాడటమే మంచిదని, అదే సమస్యను పరిష్కరించ గల దన్న దృఢ విశ్వాసంతో ఇలా [illegible]. ఈ సరికి మాచాయగా గ్రహించి ఉంటా రనుకుంటాను? . . ."

జవాబు కోసం నిరీక్షిస్తూ గుక్కెడు నీళ్ళు తాగాడు.

విజయ్‌కి బయట పడటం ఇష్టం లేదు, అతడి కళ్ళలోకి సూటిగా చూసే [illegible] [illegible] సర్దుకుంటున్నట్లు వంగి, "ఏమో, నా కేం ఐడియా లేదు" అన్నాడు.

గోపీ నవ్వాడు.

'నువ్వు అబద్ధం చెప్పావు' అన్నట్టు చూచాడు.

ఇంతలోకి కాఫీ రావటంతో "తీసుకోండి" అని తనూ తినడం ప్రారంభించాడు.

"అసలు మా కుటుంబానికి, మీ మామగారి కుటుంబానికి గల స్నేహం ఎటువంటిదో, ఆ స్నేహపు వయస్సు ఎంతో మీకు తెలుసా? నేను అరుణను? ఎలా ఎరుగుదునో మీకు తెలుసా? అరుణను వివరంగా అడిగి తెలుసుకున్నారా?"

విజయ్ చికాకుగా చూచాడు. ఓ సిప్ కాఫీ తాగి వెనక్కి వాలాడు. అదోలా నవ్వాడు. "ఎందుకు అడగటం! మీ ఇద్దరి చనువునుబట్టే అంతా గ్రహించాను. మా రెండో బావగారి మిత్రులు మీరు. దాదాపు పాతిక సంవత్సరాల నించి మీ కుటుంబాలు కలిసి మెలిసి ఉన్నారని నా అంచనా. రైటేనా?"

"కరెక్ట్. ఇంకో అయిదేళ్ళు కలపవచ్చు. అంటే, అరుణ పుట్టినప్పటి నించి ఎరుగుదును. అప్పుడప్పుడు నడుంవాకి ఎత్తుకునే వాడిని. పడేస్తానేమోనని వాళ్ళమ్మ చాలా భయపడేది. చాలా బొద్దుగా, బలంగా ఉండేది అరుణ. అరుణ మా కంటె చిన్నది కనక మా ఆటల్లో చేరనిచ్చే వాళ్ళం కాదు. వాళ్ళ అక్కలు, అన్నలు, మేము కలిసి ఆడుకునే వాళ్ళం. పోట్లాడుకునే వాళ్ళంకూడా లెండి! మీ మామగారే మా ఫామిలీ డాక్టరుకూడా. మే మంతా పెద్ద వాళ్ళ మయ్యాము. అరుణ అన్న, నేను ప్రాణ స్నేహితులం. మేము ధనవంతుల మని చెప్పవచ్చు. అందుకనే కాబోలు డాక్టర్ గారి ఆడపిల్లల్లో ఏ ఒక్కరిని తీసుకోవటానికి మా తల్లిదండ్రులు ఇష్టపడలేదు. నా రేటు అప్పుడు లక్ష! ఇప్పుడు రెండు లక్ష లుండవచ్చు! ఆ విషయం గ్రహించిన మేము మౌనం దాల్చక తప్పలేదు. అందునా కలిసి పెరగటంతో మా మధ్య ఓ అపూర్వమైన బాంధవ్యం ఏర్పడింది. గౌరీ ప్రసన్న వాళ్ళపేరు గోపి అయిపోయింది. అరుణను అరుణ్ అని పిలిచే వాళ్ళం... కొన్ని విషయాలు రహస్యంగా ఉండిపోవటమే మంచిది... కాని, కొన్ని క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో కొందరి జీవితాలు అంధకార బంధుర మవుతూంటే ఆ రహస్యాన్ని బహిర్గతం చేయటమే మంచిది. ఏమంటారు?"

విజయ్ గుండెలు దడదడ లాడాయి. "ఏం వినబోతున్నాడు?"

పైకి ఏమీ అనలేదు.

గోపీ గబగబా తినేశాడు. హాయిగా తిని వెనకబడి కూర్చున్నాడు.

వయసు

యువకుడుగా ఉన్నప్పుడు మానవత్వం గురించి ఏదేదో రాయాలనుకున్నాను. వార్ధక్యం వచ్చాక అందుకు క్షమాపణ చెప్పుకున్నాను.

—వాల్‌పోల్

జేబులోంచి ఓ ఎన్వలాప్ కవర్ తీసి బల్లమీదుగా విజయ్ వేపు తోశాడు. విజయ్‌ని గమనిస్తున్నాడు.

"ఆవె... కవిత రాసింది..." దాన్ని చేతిలోకి అందుకుంటుంటే అతని కనుబొమలు క్రోధంతో ముడి పడ్డాయి.

కళ్ళలో ఎర్ర జీర మెరిసింది.

చటుక్కున అందుకున్నాడు. ఆ ఒక్క క్షణంలో కవితను గూర్చి ఎంత హీనంగా తలచాడు!

ఉత్తరాన్ని తెరిచి చదివాడు. క్షణం క్రితం అతడి ముఖంలో తాండవ మాడిన క్రోధం, జుగుప్స, ఆవేశం చప్పగా చల్లారి పోయాయి. కళ్ళెత్తి గోపీ వైపు చూడలేనంత బలహీనత ఆవరించింది.

"కవిత చిన్న ఉత్తరం రాసినా ఆ పంక్తుల మధ్య ఎంత భావాన్ని ఇమిడ్చి రాసిందో!... ఓ మారు చదువుతాను. వినండి... అన్నయ్యా వదిన పట్ల సుముఖంగా ఉంటున్నారు. మీరు, వదిన చిన్ననాటి నించి కలిసి పెరిగిన వైనమంతా అరుణ నాకు చెప్పింది. కాని, అన్నయ్యకు చెప్పలేదు. అతనికీ పూటిగాలడిగి తెలుసుకునే ధైర్యం లేదు. వదిన మీ గురించి చెప్పిన వాటిల్లో, చెప్పని విశేషాలు ఊహించుకున్నాడు. అవమానం అంతే హీనంగా, చౌకబారు వ్యక్తిగా, నీతి నియమాలు లేనట్టుగా ఊహిస్తూంటే అన్నయ్య దృష్టిలో తన విలువ పడిపోతుంటె ఆమె సహించలేక పోతూంది. నేనుకూడా భరించలేక పోతున్నాను.

మా అన్నయ్యల స్నేహితులంతా నాకు సన్నిహితులే. కలిసి గేమ్స్ ఆడటం మొదలు సినిమాలకు, షికార్లకు కలిసి వెళతాము. ఒకానొక రోజు నేనుకూడా ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో చిక్కుకుంటా నేమో!

మీరు అర్థం చేసుకోగలరు.

ఏదో విధంగా మీరు దూరంగా ఉంటే వదినకు మరోక మేలు చేకూర్చిన వారవుతారు.

"మా కవిత 'మరోక' ను అండర్‌లైన్ చేసింది. చూశారా? అంటే ముందు ఒక టున్నదన్నమాట. మీకు తెలుసా?"

మాటలు రావటం తల అడ్డంగా ఊపాడు.

"ఇందాకనే అన్నాను. కొన్ని రహస్యాలు రహస్యంగా ఉండిపోతేనే మంచిది. కాని, కొన్ని పరిస్థితుల్లో వాటిని బహిర్గతం చేయటం సరైన మార్గ మవుతుంది. ఈ విషయాన్ని ముఖ్యంగా మీకు చెప్పకూడదు. కాని, చెబుతున్నాను. మీరు అరుణ వాళ్ళని కట్నం అడిగారు. అవునా? వారు ఇచ్చే స్థితిలో లేరు. ఆ సమయంలో అరుణ ఫామిలీ ఫ్రెండ్‌గా, ముఖ్యంగా అరుణ అన్నయ్య, నేను ప్రాణ స్నేహితులం కావటం చేత కొంత ఆర్థిక సహాయం చేసి అరుణ పెళ్ళికి సహాయ పడ్డాను. ఆ కృతజ్ఞత వారందరికీ... ఈ విషయం అరుణకు చెప్ప వద్దన్నాను. కాని, ఇటువంటివి దాగవు. అందునా అరుణ చదువుకున్నా అతి చురుకైన పిల్ల.

ఆఖరుగా ఒక్క మాట. మీరు అరుణను అనుమానించి నట్టు తెలియనివ్వకండి. క్షమాపణ అంటూ కోరవద్దు. ఆమె అభిమానవతి. మీరుకూడా మామూలు మనిషి అని బాధ పడ గలదు. ఆఫ్‌కోర్స్ ఆమె అంతే ఊహించింది కాని, మీకుగా మీరు బయట పడి 'నిన్ననుమానించాను. క్షమించు' అని అడగ వద్దు.

ఇక రండి వెళదాం."

గోపీ బిల్లు చెల్లించాడు. "మిమ్మల్ని ఇంట్లో విడిచి వెళతాను."

విజయ్ మౌనంగా కూర్చున్నాడు.

స్కూటర్ చప్పుడు విని కవిత బయటికి వచ్చింది.

విజయ్ గబగబా లోపలికి వెళ్ళి, "అరుణా, గోపిగా రొచ్చారు" అంటూ కేకేశాడు.

ఈ లోపల ఉత్తరాన్ని పైకి తీసి ఓ మారు కవితకు కనబడేలా పెట్టుకుని లోపలికి కుక్కు కున్నాడు గోపి.

వరండాలో ఉన్న గార్డెన్ చెయిర్‌లో కూర్చుని ముఖం తుడుచుకున్నాడు.

"లోపలికి రండి." కవిత అంది.

"వద్దమ్మా. వెళ్ళిపోవాలి. అర్జంట్‌గా బొంబాయి వెళ్ళాలి. హలో, అరుణ్ బొంబాయి వెళుతున్నాను. వీలైతే అక్కడే ఉంటాను. ట్రాన్స్‌ఫర్ కోసంచూస్తున్నాను రాకపోతే రిజైన్ చేస్తాను..."

"మంచిది, గోపీ. అందరికీ దూరంగా ఎందుకు. అక్కడైతే బాగుంటుంది..."

ఎదురుగా కుర్చీలో కూర్చుంది.

"కవితా, కాఫీ..." అంది.

"ఇక్కడి కని వస్తున్నాను. మీ విజయ్‌గారికి తప్పి అంటే అలా హోటల్ కెళ్ళి కాఫీ తాగి మాట తీసుకుని వచ్చాము. టైమ్ లేదు. ఫ్లైట్ కి వెళ్ళాలి."

"ఆరు దాటింది. ఒక్క అరగంట ఆగి భోజనం చేసి..."

"వద్దమ్మా... మరోక సారి. ఇంకా సర్దుకో లేదు. తన కోసం ఏదైనా కొనుక్కుని వెళ్ళాలి..." అతడు లేచి అందరికీ చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

స్కూటర్ దాటి పోగానే కవిత హాయిగా నిట్టూర్చి కుర్చీలో కూర్చున్నది.

విజయ్ గబగబా బెడ్‌రూమ్ లోకి వెళ్ళి మంచం మీద పడుకున్నాడు. అరుణ ఆందోళనతో లోపలి కెళ్ళి కాస్త దూరంగా నించుని చూస్తూంది.

"అరుణా!"

"ఊఁ" అంటూ కాస్త ముందుకు వచ్చింది.

"కాస్త అమృతాంజనం రాయవూ?"

ఆమె గబగబా వెళ్ళి సీసా తెచ్చి పక్కలో కూర్చుని మెల్లగా రాస్తూంది. విజయ్ కళ్ళు మూసుకుని రాస్తున్న ఆమె చెయ్యి నుదుటి మీద ఉంటే ఆ చేతిమీద తన చెయ్యి వేశాడు.

"నీ చల్లటి, మెత్తటి చెయ్యి తగలగానే నా తలనొప్పి పోయింది సుమా" అంటుంటే అరుణ హృదయం పూవులా తేలిపోయింది.

• • •

కవితను చూడటానికి అనేకులు వస్తున్నారు. కవిత తల్లి, తండ్రి విజయ్ ఇంటికి వచ్చారు. అబ్బాయి ఓవర్‌సీస్ బాంక్‌లో కాషియర్‌గా ఉన్నాడు.

అరుణ, కవిత కాఫీ ఫలహారం తెచ్చి పెట్టారు. ఎదురుగా కూర్చున్న కవిత అతడికి బాగా నచ్చింది. కవిత బొద్దుగా, నిండుగా కనిపించింది. చదువుకున్నది కాబట్టి అవసరమైతే ఉద్యోగం చేయవచ్చు.

అక్కడి కక్కడే పెళ్ళి నచ్చిం దన్నారు. అరుణ ప్రశ్నార్థకంగా చూచి "ఏం?" అంది. కవిత మెల్లగా "ఓ. కె" అంది.

అరుణ వెంటనే "మాకు పిల్లాడు నచ్చాడు" అంది ఆ మాట అత్తగారి చెవిలోను, ఆమె భర్త చెవిలోను వేసింది.

కవితను, అరుణను లోపలికి పంపి "అసలు" విషయాలకి దిగారు. కవితకు కోసం వచ్చింది కాని, ఏమీ చెయ్యలేని పేరాది వేల నిస్సహాయ కన్యలలో ఆమె ఒకతె.

పెద్దబ్బాయికి పెళ్ళాయింది. ఆతని పిల్లలు లేరు. ఈ అబ్బాయి రెండో వాడు ఆఖరి వాడూను. పర్మనెంట్ ఉద్యోగం. ఏమిస్తారు? అంత మాటే గానా అడిగాడు అబ్బాయి తండ్రి.

సుందరే, ఎంతకు తూగ గలవో ఆలోచించిన కవిత తండ్రి ఎనిమిది వేలు కాష్ డౌన్ ఇవ్వగల నన్నాడు.

ఆయన కనుబొమలు అయిష్టంగా ముడి పడ్డాయి. తల అడ్డంగా ఆడించాడు, 'చాలా తక్కువ' అన్నట్లు.

"అమ్మాయి చదువుకుంది. ఉద్యోగం చేస్తే ఏడాదికి అయిదు వేలు సంపాదించ గలదు. మాకు వీలైనంతలో అన్నీ జరిపిస్తాము." కవిత తండ్రి బ్రతిమాలే ధోరణిలో అంటున్నాడు.

"అబ్బాయిది మంచి ఉద్యోగం కూమండీ. పదో, పదిహేను వేలు వరకు ఇస్తామని వస్తున్నారు. మీరు మరీ తక్కువ. . ."

అంతలో ఈశ్వర్ చటుక్కున లేచాడు. ఈ వేళ పెరాలా "తండ్రి" పై మెట్టు మీది నించి దిగకుండా మాట్లాడటం, "ఆ తండ్రి" వేడు కోవటం భరిస్తూ నవ్వలేదు.

"నాన్నా, అమ్మాయి నచ్చిన తరవాత డబ్బు దగ్గర పేచీ పడటం దేనికి? అలాగే ఎనిమిది వేలు పుచ్చుకుందాం."

ఆయన ఒక్క క్షణం కొడుకు దొంగ మింగేసేలా చూసినా, మరు క్షణంలో తమాయించుకుని, "విన్నారుగా. అది వాడి ఇష్టం. అమ్మాయి నచ్చాక ఇవన్నీ స్వల్ప విషయాలు." అన్నాడు.

ఇంత అంత త్వరగా సమ్మతిస్తారని ఆమె అనుకోలేదు. ఇప్పటికి నలుగు రైదుగురు పిల్లల్ని చూశారు. డబ్బుంటే అందం లేదు. అంద ముంటే డబ్బు లేదు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఇదే మేలు అనిపించింది.

మంచి రోజు చూసి తాంబూలాలు పుచ్చుకుందా మనుకున్నారు. అంతా [illegible] సంవత్సరాల్లో [illegible] వరకు వెళ్ళాడు. మెల్లగా [illegible] అన్నాడు: "రేపు సాయంత్రం [illegible] చిన్న పని ఉంది."

[illegible] చూసి "అలాగే" అన్నాడు.

మరునాడు [illegible] అన్నట్లే సాయంత్రం [illegible] వచ్చాడు. విజయ్ కాసేపు [illegible] కాఫీ, ఫలహారం తేగానే ముందు [illegible] తలుపు వేరవేసి తను ఎక్క [illegible] వెళ్ళి పోయాడు.

అరుణ లోపల రేడియో వాల్యూమ్ [illegible] చేసింది.

ఒక కప్పు అతడి ముందు పెట్టి, మరొకటి తను తీసుకుంది. ఈశ్వర్ ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నాడు. ఈమె పెళ్ళి [illegible] ప్రదర్శిస్తూ, ఒక [illegible] చూస్తూ ఏం మాట్లా తాలో కోసం, ఏది కోరుకున్నాటూ కూర్చో లేదు!

"బాంక్ నించి తిన్నగా వస్తా రనుకుంటాను?"

"ఔను. నిన్న మీ అన్నగారు ఓ మారు రమ్మన్నారు."

"నేనే చెప్పాను."

"మీరా?"

"ఔను. నిన్న కట్నం విషయం మాట్లాడేటప్పుడు ధైర్యంగా మీ అభిప్రాయాన్ని తెలిపి వివాహంలోక జడ పదార్థం కాదని నిరూపించుకున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను."

ఈశ్వర్ ముఖం వివర్ణ మైంది. "థాంక్స్" అన్నాడు సంతోషంగా.

"ఇంతలో అయితే ఎవరికీ ఆర్థికంగా ఇబ్బంది ఉండదు. ఎక్కువ అనగానే అప్పు తేవాలి. తీర్చటం కష్టం. అందునా నేను ఆఖరిదాన్ని. నాన్నగారు పెద్దవారై పోయారు."

"ఔను. ఈ వయసులో కష్టమే. ఈ కొంతకూడా తీసుకోవటం నా కిష్టం లేదు అనుకున్నాను. కాని, వాళ్ళిద్దరు ఒత్తిడి చేశారు. ఒక్క షరతుతో సరే నన్నాను. నాకు నచ్చిన అమ్మాయి వాళ్ళు తమ తాహతును బట్టి ఎంత ఇస్తే అంతే పుచ్చుకుందాం అన్నాను. నాన్న 'సరే' నన్నారు కాని, నిన్న ఇంకాస్త గుంజాలని చూశారు. అది సహజమే అను కుంటాను."

అతడు మందహాసం చేశాడు.

ఏదో కాస్త ముందుకు తోస్తూ "తినండి" అంది.

అతడు తింటున్నాడు.

ఆమె మౌనం అతడి నాశ్చర్య పరిచింది. ఏదో మాట్లాడటానికి ఆమె రమ్మన మనలేదు.

"చెప్పండి. వింటాను"

"ఎలా ప్రారంభించాలో ఆలోచిస్తున్నాను. బహుశః ఈ వారంలో తాంబూలాలు పుచ్చుకుంటారేమో. ఈ లోపల మీకు కొన్ని విషయాలు చెప్పాలనుకుంటున్నాను."

ఈశ్వర్ గుండెల్లో రాయి పడింది. కాబోయే భార్య ఏకాంతంగా తనకు కొన్ని విషయాలు చెప్పాలనుకుంటుంది! ఏమిటని? ఎలాంటి రహస్యా లవి? తాంబూలాలకు ముందు! అంటే ఒక వేళ అవన్నీ విని నే నంగీకరించక పోతే తాంబూలాలు పుచ్చుకోరు. అతడి కనుబొమలు లీలగా ముడిపడినాయి.

పెద్దన్నయ్య స్పోర్ట్స్ మన్. రెండో అన్నయ్య చాలా హ్యూమరస్. మూడో అన్నయ్య—ఇతడు రేడియోలో పాడతాడు. మా పెద్దక్కయ్యకూడా

కాలమానం

నీవు గౌరవించే వ్యక్తిని నాకు చూపించు-నీవు ఎలాంటి వాడివో నేను తెలుసుకుంటాను. నీ జీవితానికి ఆదర్శం ఏమిటో నాకు తెలుసుంది. నీవు చివరికి ఎలా పరిణమించగలవో చెప్ప గలను.

—కార్లయిల్

బాగా పాడుతుంది. ఆమెకూడా రేడియో ఆర్టిస్టే. . ."

గబుక్కున మధ్యలో అన్నాడు ఈశ్వర్! "మరి మీరు?"

"నేనా?. . . నేనా?" అంటూ కాసేపు ఆలోచించింది.

"నేను పాడలేను. ఆడలేను. . . కానీ, అందరికీ మంచి స్నేహితురాల్ని. . . అదే చెప్పనివ్వండి. నాకు కాస్త జ్ఞానం తెలిసి నప్పటి నించి మా ఇల్లు చాలా సందడిగా ఉండేది. పరీక్షల రోజుల్లోను, కాలేజీ రోజుల్లోను తప్ప ఏ ఒక్క సెలవు వచ్చినా ఇంట్లో ఓ చిన్న గుంపు సమావేశ మయ్యేది. పెద్దన్నయ్యను ఆరాధించే ఫాన్స్, అక్కయ్య పాట కోసం వచ్చే స్నేహితులు, చందాలువసూలుచేయటానికి ఏదైనా ప్రోగ్రాములు పెట్టుకుంటే అందులో పాల్గొని పాడటానికి అన్నయ్యని, అక్కయ్యని తీసుకెళ్ళటానికి వచ్చే పెద్దలతో గోల గోలగా ఉండేది. అన్నయ్యల స్నేహితులు చాలా మంది వచ్చేవారు. ముందు వైపు ఖాళీ స్థలంలో బాడ్మింటన్ కోర్టు ఉండేది. అందరం కలిసి ఆడేవాళ్ళం. నాన్నగారు, మా అమ్మ కూడా వ్యాయామం కోసం సాయంత్రాలు మాతో ఆడేవారు. పెద్దన్నయ్య పై చదువులకు విశాఖ వెళ్ళినా, స్నేహితులు వచ్చి పలకరించి ఆడుకుని, నాన్నతో కబుర్లు చెప్పి వెళ్ళేవారు. అలాంటి వాతావరణంలో పెరిగాను. అన్నయ్యలా ఇంట్లో [illegible] అమ్మా, నేను, అన్నయ్యల స్నేహితులు, నాన్నగారు, అక్కయ్య కలిసి [illegible] ఆడే వాళ్ళం. అవే [illegible] తెలియని [illegible] రాయించు కునేవాన్ని. [illegible] మా అమ్మని [illegible] మేరీస్ లో బి. ఎ. వరకు చదివించారు. [illegible]కే మా అమ్మకూడా మా అందరితో కలిసి పోయింది. నేను కాస్త పెద్దదాన్నయి హైస్కూలు కేసరికి చిన్నన్నయ్య స్నేహితులు ఆడా, మగా చాలా మందితో

నాకు పరిచయం, స్నేహం కలిగింది. నా ఆరోగ్యం చాలా బాగుండేది, ఉంది కూడా! అందుకనే కాబోలు అస్తమానం ఏదో చెయ్యాలని, ఎక్కడికైనా వెళ్ళి తిరిగి రావాలని లేక టెన్నికాయిట్ అయినా ఆడాలని ఉవ్విళ్ళూరే దాన్ని. గదిలో కూర్చుని చదువుకుంటే ఒంట బట్టేది కాదు. పెరట్లో జామచెట్టు కొమ్మమీద కూర్చుని దాని వగరు చిగురు నములుతూ చదివితే బాగా అర్థమయ్యేది. గడ్డి మీద పడుకుని చదివితే పద్యాలు నిమిషంలో కంఠస్థ మయ్యేవి. ఒంటరిగా ఉండవలసి వస్తే పిచ్చెక్కినట్లు ఫీలయ్యే దాన్ని. ఈ ఆడ, మగ స్నేహితులంతా దాదాపు నా కన్నా పెద్దవారే. అందరికీ నేను కవితను. నా వంతు ఆట అయిపోతే వారికి కాఫీ, నీళ్ళు అందించాలి. కవితా, కవితా అంటూ అంత చనువుగా వాళ్ళు పిలిచేవారు. నాన్నగారికి, అమ్మకు వీలు లేకపోతే మమ్మల్ని వాళ్ళతో సినిమాలకు, నాటకాలకు, ఏదైనా ప్రోగ్రాముకు, ఏదీ లేకపోతే కాలవ గట్టుకు పంపటానికి వారి కేం అభ్యంతరం లేదు. బి. ఎ. పూర్తి చేసి ఏడాది దాటింది. అందరం తలకొక దారిన వెళ్ళిపోయాము. కాని, చిన్ననాటినుంచి ఎరిగిన స్నేహితులు కనబడితే ఎంత ఆనందంగా ఉంటుంది! ఆ రోజులు పునరావృత్తం చేసుకుంటే హృదయం ఆనందంతో ఉప్పొంగు తుంది కదా? మనిషిపై ఎన్ని సంవత్సరాలు మీద పడినా, వారికి ఆ నాటి తలంపులు, ఆట పాటలే జ్ఞాపకానికి వస్తాయి కాని, నాకు పెళ్ళయింది— నేను వివాహితగా వ్యవహరించాలి, నమస్కారం— కూర్చోండి— బాగున్నారా?... ఇలాంటి సంభాషణకే నా కొత్త జీవితం పరిమితమై ఉంటుందనుకోగలమా? వారిని చూడగానే [illegible] విశృంఖలత్వం పొందినట్లు అనుభవం కలిగి పదేళ్ళు వెనక్కి జరిగి మరి కాస్త యౌవనాన్ని మీద వేసుకున్న వారం అవుతాము! ఆ నాటి మధుర జీవితాన్ని,బాధ్యతా రహిత జీవితాన్ని అమ్మా, నాన్న, తోబుట్టువుల, స్నేహితుల సాహచర్యంలో వికసించిన ఈ వ్యక్తిత్వం ఒక స్నేహితుణ్ని చూడగానే మరింతగా మెరుగులు దిద్దుకోగలదే కాని, ముకుళించుకుని పోలేదు కదా! ఏమంటారు!"

ఏకబిగిని స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతూ ఆపిన కవిత వేపు అదోలా చూస్తూండి పోయాడు.

"అవును. మన స్నేహితులను, వారితో గడిపిన మధురమైన జీవితాన్ని మరిచిపోకూడదు. వారు వస్తే— హాల్లో కూర్చోండి ధోరణి ఉండక్కర్లేదనే నా అభిప్రాయం. . ."

ఈశ్వర్ మాట్లాడుతూనే ఉన్నాడు. బయట ఆటో ఆగిన శబ్దానికి కవిత తలుపు తీసి బయటికి వెళ్ళి ఒక్క సారి ఆనందంతో కేకేసింది. "విజ్జు అన్నయ్యా! ఎవరొచ్చారో చూడు— కాంతు, ప్రేము, అరీన్. . ."

ఆ వచ్చిన ముగ్గురు గబగబా పైకి వచ్చి "ఇక్కడున్నావే, కవితా? బాగున్నావా? బాగా ఉన్నావిప్పుడు. . . ఏదీ—జడ చూడనీ. . ." అని ఒకరు వెనక్కి వంగి చూచి—"గుడ్. ఎలుక తోక గుర్రం తోక అయింది. . . నీ పెళ్ళి కార్డు మా కింకా అందలేదు మరి. . ."

ఇంతలో విజయ్, అరుణ గబగబా బయటికి వచ్చారు. ముగ్గురు విజయ్ జబ్బ చరిచి చాలా హుషారుగా పలకరించారు.

"మా చెల్లెమ్మ కదూ. . . పేరు . . . అ. . . అరుణ. . ."

"అవును. మీకు జ్ఞాపక ముందే!" అరుణ చాలా సంతోషిస్తూ అంది.

"మీ సామానేదీ?" కవిత అడిగింది.

"స్టేషన్‌లో ఉంది. దసరాలకు మైసూరు వెళుతున్నాం. మీ అన్నయ్య ఈ రోజు వచ్చి కలుస్తాడు. అందరం రేపు తెల్లవారి వెళ్ళాలి."

"నే వొద్దా?" కవిత గోముగా అంది.

"హా. . హో. . . సింగిల్స్ అర్ నాట్ అలౌడ్. . ." అంటూ తల మీద అయిదు వేళ్ళు ఆనించి ఆప్యాయంగా ఊపాడు.

"బావ లేరి?"

"వెయిటింగ్ రూములో ఉన్నారు. మీరు తలుపు తాళం వేసి వస్తే అందరం అక్కడికే వెళదాం."

అరుణ—"పదండి, లోపలికి" అంటూ అందరినీ లోపలికి తీసుకు వెళ్ళింది. ఒక అపరిచిత వ్యక్తి అక్కడ కూర్చుని ఉండటం చూచి ముగ్గురు చటుక్కున వాగడం ఆపు చేశారు. అరుణ ఒక్క మాటలో వారికి పరిచయం చేసింది.

"మా అన్నయ్య. . . వీళ్ళంతా వీరి ఫామిలీ ఫ్రెండ్స్." అంతా నమస్కారాలు పెట్టుకున్నారు.

"కవితా! మంచినీళ్ళు తెచ్చి పెట్టు . . . ఉప్పెయ్యవమ్మా, తల్లీ. . . ఒరే, అరీన్! జ్ఞాపకముందా— మనం సెలవలో మామిడితోపుకి వెళ్ళుతూంటే తనను తీసుకెళ్ళ లేదని ఇంత ఉప్పు కలిపింది. ఆ అల్లరి పిల్ల ఇంత చక్కగా తయారయింది."

"ఏం చక్కగా ఉంది లేదూ, ఇప్పుడు పొగరుగా. . . ఆ చూడు. [illegible] పేరు కోపంతో చూడటం—అలా చూస్తే ఇంకా ఏడిపించ బుద్ధి వేస్తుంది."

అరుణ బిస్కెట్లు తెచ్చి పెట్టింది. కవిత అందరికీ నీళ్ళు అందించి, కాఫీకి నీళ్ళు పెట్టి వచ్చింది.

"అవునూ, నీ పెళ్ళెప్పుడు? ఈ పదిహేను రోజులు పోయాక చేసుకున్నావంటే మైసూరు నించి తిరిగివస్తూ మే మంతా అటెండ్ అవుతాము. అలా చేసుకోకపోతే మరి రాలేము. ఎంతెంత దూరం? కవిత పాట విని ఎన్నాళ్ళయిందో! ఒక్క ఎంకి పాట వింటే చాలు. . ."

"నిజంగా ఈ పదిహేను రోజులు పోయాక చేసుకుంటే వస్తారా? నిజం చెప్పండి."

"ఓ. . . తప్పకుండా వస్తాము. [illegible] . . . అంతా సిద్ధంగా ఉందా?"

"రేపే తాంబూలాలు. ఆ [illegible] తెలుసుకు పోవటానికే వీరు [illegible] ఏమంటారు మీరు?" ఈశ్వర్ [illegible] చింది. ఈశ్వర్ ఇందాకటే [illegible] కవితను చూస్తున్నాడు. ఆమె కళ్ళు విచిత్రంగా మెరుస్తూ, కొంగొత్త కాంతులీనుతున్నాయి. ఆమెలో స్నిగ్ధత్వమూ, సౌజన్యమూ మరింతగా కానవచ్చాయి. పాత జ్ఞాపకాల జల్లులో ఆమె వదనం సుతారంగా విప్పారింది. ఆ చెక్కిళ్ళు వినూత్న కాంతుల్ని విరజిమ్ముతున్నాయి.

"అవునండి. రేపే తాంబూలాలు. మీ రంతా ఉంటే బాగుంటుంది."

ఆకలి చిత్రం— జి. సుధాకరరావు (గుంటూరు)

"ఆ. . . పిలవదు. . . కవితా! అబ్బాయి ఎవరు?"

కవితకు అప్పుడు సిగ్గు ముంచుకు వచ్చింది. కాఫీ తెచ్చే నెపంతో లోపలి కెళ్ళిపోయింది.

"వీరే. . . మా అన్నయ్య ఈశ్వర్ . . . ఓవర్‌సీస్ బాంక్‌లో పని. . ." వారందరి ముఖాలు సంతోషంతో విప్పారాయి.

"కంగ్రాచ్యులేషన్స్. . ." అని కరచాలనం చేశారు.

అందరిలో కాస్త చిలిపిగా ఉండే కాంత్ అటు, ఇటు చూచి, "యు ఆర్ వెరీ లక్కీ. . . కాని, కవితకు తెలియ నివ్వబోకండి."

అంతా ఫొల్లున నవ్వారు.

ఈశ్వర్‌కూడా హాయిగా నవ్వాడు.

"మే మంతా మా వైవాహిక జీవితాలలో చాలా సంతోషంగా ఉన్నాము. అలాగే మీరూ సంతోషిస్తూ, పోట్లాడుకుంటూ, అలుగుతూ, ఇద్దరు పిల్లలతో సుఖంగా ఉండాలని కోరుతున్నాను."

కాంత్ ఈశ్వర్ చెయ్యి అందుకుని సీరియస్‌గా అంటూంటే అంతా మరోసారి నవ్వారు.

కవిత కాఫీ కప్పులు అందించింది.

"మీరుకూడా రండి స్టేషన్‌కు." ప్రేమ్ ఆహ్వానించాడు ఈశ్వర్‌ని.

"పెళ్ళికి వచ్చినప్పుడు మీ జీవితాలను పంచుకున్న వారిని. . ."

"ఆగండాగండి. జీవితాలనా, జీతాలనా? రెండూ పంచుకుని ఇబ్బంది పడిపోతున్నాం. అయినా, మీరు బాంకు వారు కదా. . . కాస్త డబ్బు మీ దగ్గిరే ఉంచుకోండి."

[illegible] అంతా హాయిగా న[illegible]

[illegible], కవిత నిమిషంలో తయా[illegible]రు.

తలుపు తాళం వేసి, అంతా బయటికి [illegible]రు.

ఆటో ఎక్కి వెళ్ళిపోతున్న ఈశ్వర్‌ను చూచి అంతా అన్నారు: "మంచి వాడిలా కనబడుతున్నాడు."

ఆ మాటలు విన్న కవిత హృదయం సంతృప్తితో నిండిపోయింది. 'ఈశ్వర్ అందరికీ నచ్చాడు— అదే చాలు' అనుకున్నది. మంద మందంగా వెన్నెల పరుచుకుంటూంది. నవ్వుతూ వెండి రజను మీద పడుతున్నట్టు ఉంది. ఆ స్నేహ బృందం గలగలా ప్రవహించే ఏటిలా కదిలిపోయింది.

*